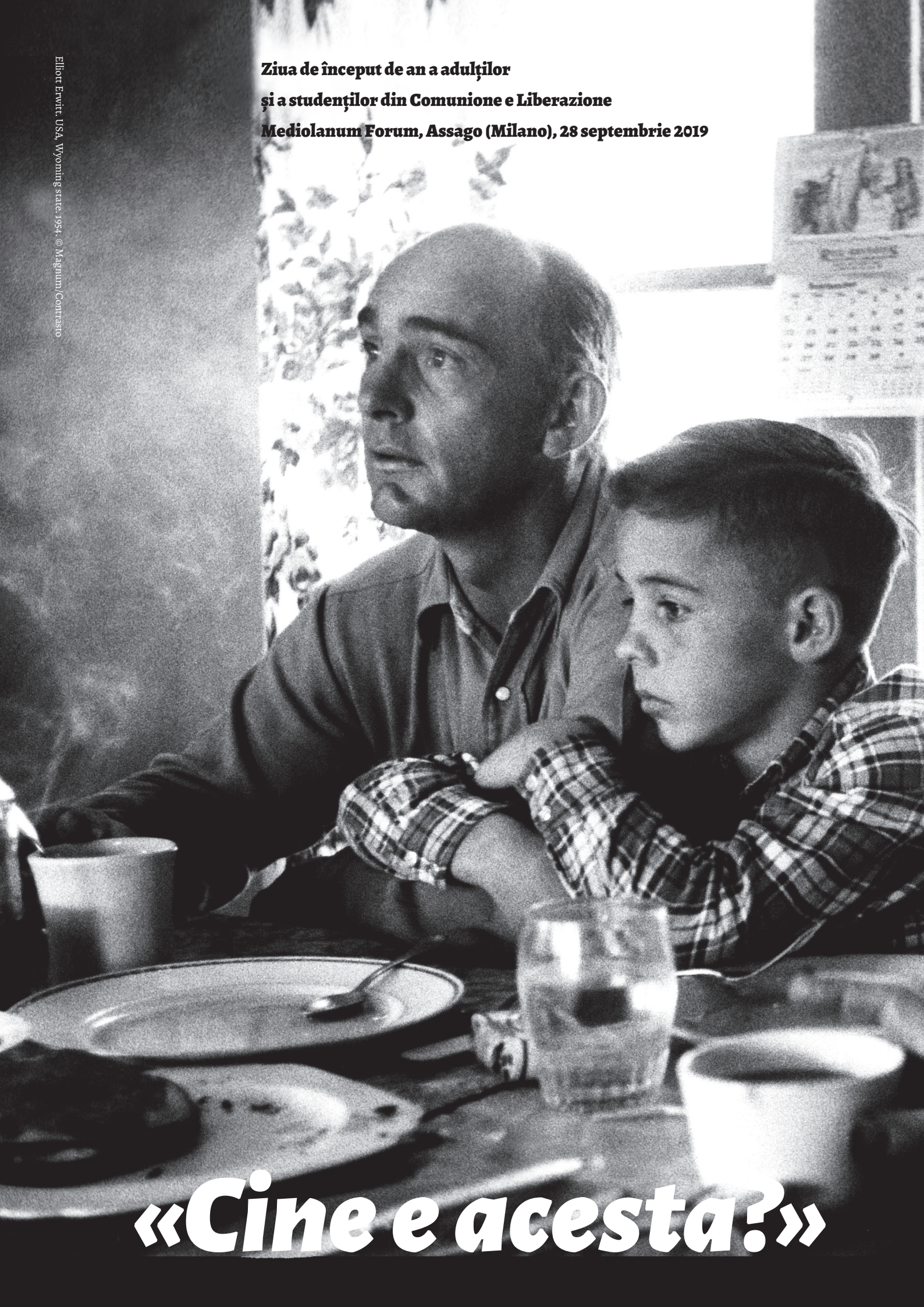

**Ziua de început de an a adulților
și a studenților din Comunione e Liberazione
Mediolanum Forum, Assago (Milano), 28 septembrie 2019**

«Cine e acesta?»

«Cine e acesta?»

Ziua de început de an a adulților și a studenților din **Comunione e Liberazione**

Mediolanum Forum, Assago (Milano), 28 septembrie 2019

Julián Carrón

Să îi cerem Spiritului Sfânt acea sărăcie a inimii care ne face disponibili să ne lăsăm cuprinși de Cristos.

Discendi Santo Spirito

Într-un interviu recent, la întrebarea: «Care este anxietatea cea mai frecventă?», filosoful și psihanalistul Umberto Galimberti a răspuns: «Cea provocată de nihilism. Tinerii nu sunt bine, dar nici măcar nu înțeleg de ce. Le lipsește scopul. Pentru ei viitorul, de la promisiune, a devenit amenințare». Și imediat după, adaugă: «În 1979, atunci când am început să profezez ca psihanalist, problemele erau pe bază emoțională, sentimentală și sexuală. Acum au legătură cu golul interior, cu absența sensului» (U. Galimberti, «La 18 ani afară din casă: e nevoie de un serviciu civil de 12 luni», interviu de S. Lorenzetto, *Corriere della Sera*, 15 septembrie 2019).

Mi se pare că aceste afirmații identifică foarte bine provocarea pe care o trăiește acum fiecare. Vedem asta zilnic, la nivel personal și social, așa cum am constatat și în zilele astea datorită subiectului „sfârșitul vieții”. Miza este atât de mare, încât nu putem încerca s-o minimalizăm. Orice încercare în acest sens, nu face altceva decât să confirme cât de determinantă este partida. Acestei provocări nu-i putem răspunde prin niște discursuri despre cele mai bune sisteme, printr-un moralism sau sentimentalism, care nu schimbă cu mare lucru. Aici este chemată la apel, până în profunzime, experiența pe care o are fiecare cu privire la viață. Același profesor Galimberti este conștient de acest aspect, astfel încât, la întrebarea: «Care este sensul existenței?», a răspuns: «Trebuie să-l caut în etica limitei, în cea pe care grecii o numeau măsura potrivită». Fiecare poate verifica dacă acest răspuns al său este în stare să umple «golul produs de absența sensului» și să facă față nihilismului menționat de el însuși.

Nu știu dacă acest răspuns ar satisface pe un autor precum Houellebecq, care, într-o scrisoare publică adresată lui Bernard-Henry Lévy scrie: «Mi-e destul de greu să admit că am simțit tot mai adesea dorința de a fi iubit. Un minim de gândire mă convingea, evident, de fiecare dată, de absurditatea acestui vis [...] Dar gândirea nu putea face nimic, dorința persista și trebuie să mărturisesc că persistă și acum». (F. Sinisi, «Michel Houellebecq, „Viața este rară”», *Tracce*, n. 6/2019, p. 65). Și Houellebecq, ca și Galimberti, sesizează limita vieții, dar asta nu șterge în el – deși conform reflecției sale pare absurdă – dorința de a fi iubit. «Cât de important este să ne simțim inter-

pelați de întrebările bărbaților și femeilor de azi!», le-a spus papa Francisc recent, participanților la întâlnirea organizată de Consiliul Pontifical pentru promovarea Noii Evanghelizări (21 septembrie 2019). Pe lângă faptul că în multe cazuri sunt chiar întrebările pe care noi înșine le avem, ele ne determină să ne confruntăm cu contextul cultural în care trăim. Pentru a răspunde la această provocare, don Giussani ne-a propus o cale: experiența.

1. Experiența, cuvântul cheie a toate

«Calea către adevăr este o experiență», am avut vara aceasta ca temă. Și acum, după ceea ce am trăit, putem să răspundem la întrebarea: «Oare e chiar adevărat că drumul către adevăr este o experiență?». Care fapte din cele întâmplate fiecăruia dintre noi în aceste luni atestă acest lucru? Dacă nu vedem întâmplându-se în experiența noastră lucrurile despre care vorbim, nimic nu ne va putea convinge – pe noi, și nici pe ceilalți – de adevărul lor. Iată de ce insistența lui don Giussani asupra experienței este atât de radicală: pentru el «realitatea devine evidentă în experiență», cum le spunea studenților în 1996 (*In cammino. 1992-1998*, Bur, Milano 2014, p. 311). De aceea – subliniază - «experiența este cuvântul cheie a toate» (*L'autocoscienza del cosmo*, Bur, Milano 2000, p. 274).

În consecință, dacă nu vrem să pierdem carisma pe drum, trebuie să ne dăm seama dacă într-adevăr trăim o experiență sau nu. «Oricine nu pornește de la experiență», repetă Giussani, «înșală, vrea să se înșele pe sine și pe ceilalți». Și continuă: «Omul nu poate porni decât de la experiență», pentru că ea «este locul în care realitatea se arată [...] cu [un] anumit chip, după un anumit aspect, după o anumită flexiune a sa» (*ivi*). E impresionant să vezi cum un nihilist înverșunat precum Houellebecq mărturisește acest lucru în deplina sa dramaticitate: reflecția sa îi spunea că dorința de a fi iubit este absurdă, dar reflecția nu era în stare să facă nimic împotriva judecății care se ivea în el, fără posibilitatea de a fi contestată: «Dorința persista și trebuie să mărturisesc că încă mai persistă». În această judecată constă experiența. Nimic nu reușește să domolească acea dorință și nimic nu reușește s-o umple.

Asta ne arată, încă o dată, cât de importantă este indicația de metodă pe care don Giussani ne-o dă chiar din primul capitol al volumului *Sensul religios*: plecarea de la experiență este singura care ne permite să ne cunoaștem pe noi înșine și realitatea, să înțelegem cum stau lucrurile, și care ne eliberează de sclavia față de imagini, de scheme, de reducățiile în fața cărora de multe ori cedăm, influențați fiind din afară, de mentalitatea tuturor, sau de ceea ce ne convine în mod imediat.

Dar ce este experiența? «Experiența coincide, desigur, cu „a încerca” ceva, dar mai ales coincide cu judecata asupra a ceea ce se încearcă. „Persoana este înainte de toate conștientizare. [...] Experiența deci implică înțelegerea sensului lucrurilor”» (L. Giussani, *Sensul religios*, Ed. Arhiepiscopiei Romano-Catolice, București 2000, p. 17). Deci putem spune că drumul către adevăr este o experiență doar dacă activăm comparația conștientă între ceea ce încercăm și exigențele care ne constituie. Nu e suficient să repetăm formula ca pe o *mantră* dacă apoi, în fond, reducem constant experiența

la ceea ce încercăm, la ceva sentimental, la aspectul ei cel mai evanescent. La asta cedează de multe ori chiar experiența creștină, însuși evenimentul creștin. De aceea don Giussani ține să ne ajute să sesizăm bine ce anume vrea să spună cu termenul «experiență».

«Experiența este o metodă fundamentală prin care natura favorizează dezvoltarea conștiinței și creșterea persoanei. De aceea nu este experiență dacă omul, în cadrul ei, nu își dă seama că „crește” [nu e mecanic să ne dăm seama de ceea ce ni se întâmplă]. Dar pentru a crește cu adevărat, omul are nevoie să fie provocat sau ajutat de ceva diferit de el însuși, ceva *obiectiv*, de ceva ce „întâlnește”» (L. Giussani, *Il cammino al vero è una esperienza*, Rizzoli, Milano 2006, p. 155).

Această metodă, valabilă în orice mediu al cunoașterii, se aplică și în cunoașterea Misterului: «Printr-o experiență adevărată, obiectivă, oamenii și-au dat seama de prezența lui Dumnezeu în lume». Continuă Giussani: «Sfântul Ioan scrie asta cu elan primilor creștini: „Da, viața s-a manifestat și noi am văzut și mărturisim și vă vestim vouă acea viață veșnică ce era lângă Tatăl și ni s-a arătat nouă”. Printr-o experiență adevărată, obiectivă [o spune încă o dată], prezența lui Cristos în Biserica sa devine evidentă în istoria omului conștient. Și întâlnirea cu comunitatea creștină sau verificarea mesajului acesteia [...], este o experiență adevărată, obiectivă [din nou!, don Giussani insistă]» (*ibidem*, p. 156). De trei ori Giussani repetă că lucrul despre care vorbim este obiectul unei «experiențe adevărate, obiective». «Adevărată», adică efectivă, care nu are niciun motiv să invidieze nicio altă experiență. Este «obiectivă», deoarece este vorba de a da peste ceva ce se află în afara mea, ceva ce nu produc eu.

Acum vreo douăzeci de zile, la Salvador de Bahia, un prieten povestea: «De mic copil, am fost aproape de mediul protestant. Când am crescut un pic mai mare am fost botezat, până ce n-am mai vrut să trăiesc așa ca ei; așa că am plecat și am trăit aproape un an punând în dubiu și chiar bătându-mi joc de religie. Am căutat locuri în care se propovăduiau rațiunea și știința împotriva religiei. Dar în toate astea, viața pe care o trăiam nu mă mulțumea. Voiam altceva, dar nu știam ce era. Am început să fac cercetări despre celelalte religii, dar am lăsat mereu deoparte Biserica catolică, fiindcă pentru mine era greșită. Până când, un prieten de-al meu din copilărie, a decis să mă invite la o petrecere costumată cu grupul de tineri din cartierul meu. Am mers, fiindcă nu era nimic religios la mijloc. Dar când am plecat de la petrecere am început să mă întreb de ce am citit de toate, ignorând mereu Biserica catolică. Am început să îmi iau în serios întrebările. Nu doar că am început să citesc ceva despre Biserica catolică, dar am început și să caut cu adevărat un răspuns care să corespundă rațiunii și inimii mele. Și în căutarea mea am început să simt că ceea ce citeam despre Biserica catolică îmi corespundea. Avea un sens pentru mine. Așa am decis să mă convertesc, am fost botezat în Biserica catolică, am făcut Prima împărtășanie, Mirul. Eram fericit, dar voiam să găsesc ceva mai mult. Voiam un loc în care să rămân. Am văzut multe medii, care mă angoasau foarte tare, pentru că îmi ofereau imaginea unei Biserici foarte închise, mereu în gardă împotriva riscului de a apărea un anti-papă, și chestii de genul ăsta. Și mă întrebam: dacă e așa, atunci ce sens are să fiu catolic? De aceea am continuat să caut, până când am găsit un interviu în care Carrón

spunea: „Dacă nu gândim că Francisc este tratamentul este pentru că nu înțelegem boala” (J. Carrón, interviu luat de John L. Allen și Ines San Martin, *Cruxnow.com*, 21 iunie 2017). Mi s-a părut interesant, pentru că era o privire diferită, și chiar dacă în celelalte locuri se ajungea mereu la concluzia: „Avem credință în Domnul Nostru Isus Cristos”, felul în care o spunea Carrón, se vedea că nu erau doar niște cuvinte puse pe hârtie, ci o speranță vie. Îmi aduc aminte un fragment din interviu care mi-a atras atenția. Vorbea despre unele cupluri necăsătorite care au început să frecventeze niște familii din CL, și chiar dacă acele familii nu spusese nimic despre situația lor raportat la Biserică, acele cupluri au decis să se căsătorească numai datorită faptului că au văzut și au întâlnit acele familii. Așa că mi-am spus: asta e interesant pentru mine, asta e ceea ce căutam! Așa am început să-l urmez. Voiam să aflu cine este Carrón și cine sunt aceste persoane! Am urmat, am întâlnit oameni din CL aici, la Salvador. Am rămas pentru că am văzut ceva diferit, ceva care îmi corespundea. Poate că nu aș fi rămas în Biserică dacă nu pentru acest loc, fiindcă am început să privesc realitatea într-un mod nou și să am o privire nouă asupra mea, o iubire mai mare». Mă uimește că cineva atât de plin de pasiune în căutarea unui răspuns la exigențele inimii, tocmai datorită unei loialități față de propria experiență, nu a reușit să se oprească înainte de a fi întâlnit o realitate – istorică, obiectivă, un chip concret al Bisericii – în stare să îl atragă și să răspundă la așteptarea sa constituentă.

Ținând cont de cele rechemate mai sus, putem înțelege de ce don Giussani a mărturisit, la un moment dat: «Lucrul cel mai important pe care l-am spus în viața mea este că Dumnezeu, Misterul, s-a arătat, li s-a comunicat oamenilor astfel încât să devină obiect al experienței lor. Misterul devine și obiect al experienței noastre; devine obiect al experienței noastre identificându-se cu un semn care este alcătuit din timp și spațiu» (*L'Autocoscienza del cosmo*, op. cit., p. 164-165).

Asta e esențial. «Pentru a putea fi recunoscut, Dumnezeu a intrat în viața omului ca om, sub o formă umană, astfel încât gândirea, imaginația și afectivitatea omului au fost cumva „blocate”, magnetizate de El» (L. Giussani – S. Alberto – J. Prades, *Generare tracce nella storia del mondo*, Bur, Milano 2019, p. 36). Atunci acesta este testul care dovedește prezența lui Dumnezeu în istorie, adică îl dovedește pe Cristos în acțiune în viața noastră: faptul că suntem «blocați», magnetizați de El.

Evangelia este o documentație impresionantă a acestui aspect.

«În vremea aceea unul dintre farisei l-a rugat pe Isus să mănânce la el. Și, intrând în casa fariseului, a șezut la masă. Și, iată, era în cetate o femeie păcătoasă, care, aflând că Isus șade la masă în casa fariseului, a adus un alabastru cu mir și, stând înapoi lângă picioarele Lui și plângând, a început să-I ude cu lacrimi picioarele, și cu părul capului ei să le ștergă. Și săruta picioarele Lui și le ungea cu mir. Dar, văzând aceasta, fariseul care-L chemase a zis în sinea lui: Acesta, dacă ar fi proroc, ar ști cine e și ce fel este femeia care se atinge de El, că este păcătoasă. Atunci, răspunzând, Isus a zis către el: Simone, am să-ți spun ceva. Învățătorule, spune! zise el. Un cămătar avea doi datornici. Unul era dator cu cinci sute de dinari, iar celălalt, cu cincizeci. Dar, neavând ei cu ce să plătească, i-a iertat pe amândoi. Deci care dintre ei îl va iubi mai mult? Simon, răspunzând, a zis: Socotesc că

acela căruia i-a iertat mai mult. Iar El i-a zis: Drept ai judecat. Și întorcându-se către femeie, a zis lui Simon: Vezi pe femeia aceasta? Am intrat în casa ta și apă pe picioare nu Mi-ai dat; ea însă cu lacrimi Mi-a udat picioarele și le-a șters cu părul capului ei. Sărutare nu Mi-ai dat; ea însă, de când am intrat, n-a încetat să-Mi sărute picioarele. Cu untdelemn capul Meu nu l-ai uns; ea însă cu mir Mi-a uns picioarele. De aceea îți zic: Iertate sunt păcatele ei cele multe, căci mult a iubit. Iar cui se iartă puțin, puțin iubește. Și a zis ei: Iertate îți sunt păcatele! Atunci au început cei ce ședeau împreună la masă să zică în sinea lor: Cine e Acesta care iartă și păcatele? Dar Isus a zis către femeie: Credința ta te-a mântuit; mergi în pace! (Lc 7,36-50). Iată o femeie atrasă cu totul de Cristos. Asta e chestiunea gravă, pentru noi și pentru întreaga lume. Dacă nu suntem atrași de El, de fapt, suntem ca o mină plutitoare, aflată la cheremul propriilor noastre gânduri, la cheremul reacțiilor noastre, la cheremul modului nostru de a gândi, a modului nostru de a trata lucrurile. Pe scurt, la cheremul nimicului. Diferența ne sare în ochi atunci când ne izbim de o persoană cuprinsă până în adâncul ființei ei. Asta este credința. Dovadă că Isus îi spune: «Credința ta te-a mântuit».

2. «Atunci când Fiul omului se va întoarce, va mai găsi El credință pe pământ?»

Dar atunci – al doilea punct –, odată ce acest eveniment a avut loc, odată ce Dumnezeu a intrat în istorie ca om, pentru a putea fi recunoscut, unica întrebare este cea pe care ne-o pune don Giussani la ziua de început de an de anul trecut, însușindu-și întrebarea lui Isus: «Atunci când Fiul omului se va întoarce, va mai găsi El credință pe pământ?» (Lc 18,8). Adică problema noastră nu este dacă ne va găsi vorbind despre El, făcând întâlnirile noastre sau anumite gesturi, ci dacă va mai fi vreunul dintre noi magnetizat de El, care să se fi lăsat cuprins până în măduva oaselor de El ca să nu sfârșească în nimic. Condiția pentru ca acest lucru să se poată întâmpla este ca acea Prezență care a intrat în istorie să rămână prezentă, așa cum am spus în a doua lecție la Exercițiile Fraternității. Într-adevăr nu poate fi o tentativă de-a noastră cea care Îl face prezent. Permanența Sa în istorie ne-a asigurat-o El: «Voi fi cu voi în fiecare zi, până la sfârșitul veacurilor» (Mt 28,20). Adevărata noastră problemă, atunci, este dacă suntem deschiși să-L recunoaștem în prezent, la fel ca prietenul din Salvador de Bahia, fără să lăsăm să ne scape ceea ce ni se întâmplă, sau nu, adică El, El care se întâmplă. Nu e de la sine înțeles că noi interceptăm prezența Sa în ceea ce se întâmplă și ne povestim.

Cum spunea don Giussani la precedenta Zi de început de an, în joc se află nu apartenența la o asociație, fiindcă putem participa la asociație și totuși să nu-L interceptăm. Nu o asociație ne poate rezolva problema nihilismului, a lipsei sensului. Doar credința poate asta. De aceea don Giussani ne spunea: «Credința este ceea ce căutăm, credința este cea în care dorim să pătrundem, [...] este ceea ce dorim să trăim» («Viu este un prezent!», *Tracce*, n. 9/2018, p. 1), fiindcă tot restul nu e în stare să ne magnetizeze, să ne smulgă din nihilism.

Dar cum se poate așa ceva azi? Exact așa cum a fost la început: prin ciocnirea cu o prezență plină de semnificație, care cere din partea noastră o sărăcie, o disponibilitate de a ne lăsa uimiți. Și e chiar El, atunci când se reîntâmplă, cel care ne face să fim săraci, care provoacă în noi acea disponibilitate de a ne lăsa uimiți și cuprinși.

Pentru că «fără minunare, rămânem surzi la sublim» (cum spune Heschel, citat în capitolul X al *Sensul religios*, în fragmentul ales ca titlu pentru Meetingul din 2020), adică rămânem surzi față de ceea ce se întâmplă. De aceea don Giussani ne invită să ne identificăm cu originea. «Cum au putut începe să creadă?». El insistă cu repropunerea acestei întrebări ca să ne identificăm cu începutul, care este norma, paradigma a ceea ce s-a întâmplat, așa cum a rămas documentat în Sfânta Scriptură: este metoda pentru fiecare clipă a drumului. Iată cum răspunde Giussani: «N-au crezut pentru că Cristos vorbea spunând niște lucruri, n-au crezut pentru că Cristos a făcut acele miracole, n-au crezut pentru că Cristos îi cita pe profeți, n-au crezut pentru că Cristos a înviat din morți. Câtă lume, marea majoritate, l-a auzit vorbind așa, l-a auzit spunând acele lucruri, l-a văzut făcând acele miracole, și totuși evenimentul nu s-a întâmplat pentru ei. Evenimentul a fost ceva din care miracolul și discursul erau doar niște fragmente, erau segmente, erau factori, dar a fost ceva altceva, mai mult, ceva atât de diferit care le-a conferit discursului și miracolului semnificația lor» (L. Giussani, «Viu este un prezent!», op. cit., p. 4).

Dar atunci de ce au crezut? «Au crezut pentru ceea ce părea Cristos. [...] Au crezut datorită unei prezențe. O prezență nu vagă sau neclară, o prezență nu fără chip: o prezență cu un chip chiar foarte precis, o prezență plină de cuvânt, adică plină de propunere». Acum, așa cum vedem adesea, «nu orice prezență ce are o propunere este plină de semnificație» (*ivi*). Propuneri auzim multe, dar care sunt în stare să ne magnetizeze?

Când devine evident că am ajuns să identificăm o prezență plină de semnificație? Atunci când sesizăm acel a fi magnetizați, cuprinși: ca femeia păcătoasă, ca la început. Și asta se întâmplă doar în fața «unei noutăți radicale» pe care Giussani o repetă «prin termenii „imprevizibil” și „de neînchipuit”»: «ceva ce nu exista și care există, e acolo; [...] n-ar fi putut exista și totuși e acolo». O propunere este plină de semnificație atunci când «implică persoana [...] care duce acea semnificație», atunci când coincide cu prezența unei persoane implicate pe deplin în semnificația pe care o duce. Este vorba despre o prezență «ireductibilă la trecut» (*ibidem*, p. 5-6), este o prezență în care se exprimă un ceva mai mult, neprevăzută, imprevizibilă, nu era și totuși este. Dacă asta nu se întâmplă acum, și dacă nu ne uimește acum, înseamnă că creștinismul a devenit un trecut pentru noi. În schimb: «Viu este un prezent!», e acolo, nu putea fi și totuși e acolo. Și semnul este că, ciocnindu-ne de o anumită prezență – o prezență pe care nu o produc eu, reală, obiectivă, în afara mea –, izvorăște în mine, în noi, întrebarea: «Cine e acesta?» (*Mt 8,27*).

Adică acea întrebare descrie ceva ce continuă să se întâmple azi, și prin noi. Mă gândesc la cei care se ciocnesc de prezența noastră, atunci când stăm împreună sau când suntem singuri, în împrejurările cele mai felurite – mă refer la multele relatări ale unor întâlniri ce au avut loc în vacanțele comunităților sau la locul de muncă sau la facultate – și, datorită diversității vieții pe care o văd, datorită noutății umane pe care harul o generează în cei care îl acceptă, se întreabă: «Dar tu, dar voi cine sunteți? Cum de sunteți așa?». Două mii de ani după, răsună în lume aceeași întrebare.

Dar cum se poate naște acea întrebare? Această întrebare este epifenomenul, indiciul a ceva altceva, ce nu suntem noi. Problema e chiar aici: să sesizăm ce înseamnă că cineva își pune această întrebare. Uneori rămânem așa, un pic șocați, un pic obtuzi, fără să ne întrebăm: «Oare ce-or fi văzut oamenii ăștia ca să ajungă să își pună această întrebare?». S-au trezit în fața unei prezențe care exprima ceva «mai mult», «ceva» care mergea dincolo de atributele naturale sau implicarea sau bunavoința celor pe care îi aveau în fața lor, ceva nemaivăzut înainte («N-am mai văzut niciodată o astfel de umanitate!»). Altfel întrebarea n-ar fi apărut. Acea întrebare dovedește, cu alte cuvinte, o Prezență mai mare decât noi, care este în acțiune în noi, în oameni ca noi («Ceva în care se află ceva», zicea Giussani în fraza pe care am amintit-o la Exerciții). Întrebarea izvorăște din uimirea față de „răspunsul în curs” la setea inimii care este Cristos cel viu, izvorăște, adică, în fața excepționalității lui Cristos care se întâmplă, chiar dacă încă nu este recunoscută ca atare, pentru ceea ce este.

Dacă Cristos nu ar fi prezent – printr-un semn uman –, nu ar exista nici mirarea, nici întrebarea: acea uimire care explodează în întrebare nu poate lua naștere decât în fața unei prezențe vii.

Dar și noi trebuie să fim prezenți, cu sărăcia noastră, cu deschiderea și cu disponibilitatea noastră, ca niște cerșetori care așteaptă întâmplarea unei prezențe la înălțimea dorinței umane. Putem, de fapt, să fim în fața aceluiași fenomen de diversitate umană și să rămânem orbi: acea excepționalitate se întâmplă și noi n-o vedem, nu ne mirăm de ea și nu se naște astfel nicio întrebare în noi.

De aceea, chiar dacă suntem cufundați în această prezență, în loc să creștem în acea uimire care face să apară întrebarea, de multe ori spunem: «Știm deja asta, pfiii». Când aud asta, mă descurajează total: nici măcar o urmă de uimire! Vezi să nu apară așa vreo întrebare! De aceea, dacă ne întoarcem acasă și numai cu această întrebare, «Cine e acesta?», venirea noastră aici nu va fi inutilă.

Putem verifica asta în fiecare zi: de câte ori am fost uimiți și magnetizați de o prezență și de câte ori, în schimb, „ne-o povestim”, repetând niște cuvinte sau descriind niște fapte – chiar foarte răsunătoare –, dar fără să ne uimim de acel «mai mult» care se întâmplă în fața noastră și fără să apară întrebarea? Asta ne va duce la scepticism, pentru că nu e suficient să știm lucrurile corecte – provocarea identificată de Galimberti nu ne permite acest lucru – și nici măcar să spunem cuvântul corect. Și «când El va reveni» nu va găsi în noi pe cineva care încă se miră de prezența Sa, care Îl recunoaște cu adevărat prezent în trupul unei umanități schimbate, chiar dacă vom continua să aparținem asociației. Fiindcă miza nu este asociația, ci e credința. Și credința e doar asta: recunoașterea prezenței Sale prezente, care continuă să se întâmple acum la fel ca acum două mii de ani.

Cristos nu este ferecat într-un trecut, evenimentul său – acel eveniment care ne-a cucerit pe fiecare dintre noi, altfel nu am fi aici – nu e păstrat într-un muzeu (ne-a spus asta papa Francisc în piața Sfântul Petru, vă amintiți?), nu aparține amintirilor dintr-o vreme care s-a dus: e acum, și e acum în trup! Un trecut nu e suficient pentru a face ca credința să fie interesantă azi pentru fiecare dintre noi, așa cum nu era suficient nici la început. Era nevoie să se întâmple ceva în prezent.

«S-au dus la Capernaum. Și în ziua Sabatului, Isus a intrat îndată în sinagogă și a început să învețe pe norod [pe vremea aceea erau obișnuiți să meargă la sinagogă să asculte pe câte cineva predicând, dar de data aceea avuseseră prima reacție]. Oamenii erau uimiți de învățătura Lui [mulți predicau, muți făceau propuneri comentând Scriptura, dar] [...] îi învăța ca unul care are putere, nu cum îi învățau cărturarii. În sinagoga lor era un om care avea un duh necurat. El a început să strige: „Ce avem noi a face cu Tine, Isuse din Nazaret? Ai venit să ne pierzi? [chiar și demonii Îl recunoșteau] Te știi cine ești: Ești Sfântul lui Dumnezeu!”. Isus l-a certat și i-a zis: „Taci și ieși din omul acesta!”. Și duhul necurat a ieșit din el, scuturându-l cu putere și scoțând un strigăt mare. Toți [datorită cuvintelor și gesturilor lui Isus] au rămas înmărmuriți [cuprinși de uimire], așa că se întrebau unii pe alții: „Ce este aceasta? O învățătură nouă [imposibil de redus la trecut, la ceea ce știm deja]. El poruncește ca un stăpân [de aici lua naștere un popor nou] chiar și duhurilor necurate, și ele Îl ascultă!”. Și îndată I s-a dus vestea în toate împrejurimile Galileii» (Mc 1,21-28). Comentarii asupra Scripturii auzeau foarte des, dar fără să fie uimiți de ele. Ceea ce a făcut diferența a fost faptul de a se fi găsit în fața unei autorități care, datorită noutății pe care o rostea, a determinat întrebarea: «Ce este aceasta?».

Importanța capitală a acestei autorități ne-o mărturisește don Giussani în persoană. Să-l ascultăm!

Dintr-o conversație a lui Luigi Giussani cu un grup

de Memores Domini (Milano, 29 septembrie 1991)

Transcrierea înregistrării reproduse în timpul Zilei de început de an din 28 septembrie 2019 și păstrată în Arhiva Istorică a Asociației Ecclesiale Memores Domini. Cfr. «Veselia, bucuria și îndrăzneala. Nimeni nu generează, dacă nu este generat», Tracce-Litterae communionis, n. 6/1997.

Luigi Giussani

Care este factorul cel mai important al realității unui popor ca popor, al realității companiei ca și companie, așa cum ați meditat azi dimineață, al realității unui popor ca popor la care am fost chemați, al companiei din care facem parte, al locului profeției, loc care strigă că totul este Dumnezeu, locul adevărat al sensului religios?

Factorul cel mai important al poporului ca popor, al companiei ca și companie, este ceea ce noi numim «autoritate».

Este profund necesar ca noi să distrugem, până la ultima fărâamă, imaginea de autoritate sau de ghid „robotizat”, ca și cum un individ, [ca și cum] ar fi vorba de indivizi închiși într-un turn, din care conduc, din care transmit semnale, din care conduc mersul lucrurilor.

Autoritatea, călăuza, e fix contrariul puterii, nu există nici măcar o virgulă, nici măcar un punct din cuvântul putere. De aceea, lipsește cu desăvârșire, în fața noțiunii de autoritate în poporul lui Dumnezeu, la orice nivel, lipsește cu desăvârșire orice licăr de frică: fiindcă puterii îi corespunde teama, și cineva, pentru a se elibera de teamă, trebuie să nu se sinchisească de putere.

Ce este această autoritate? Dau o definiție. [Autoritatea] este locul – fiindcă și tu ești un loc, nu?, o persoană este un loc –, este locul în care lupta pentru afirmare, lupta profeției și verificarea profeției, locul în care lupta și verificarea răspunsului că propunerea noastră, că propunerea lui Cristos este pentru percepția inimii ... autoritatea este locul în care lupta pentru afirmare și verificarea pentru a valida faptul că propunerea lui Cristos este adevărată, adică este răspuns la percepția, la exigențele inimii (la sensul religios, [care] este dat de exigențele inimii, care acuză răspunsul pe care îl are în fața sa), este mai clară și mai simplă – de aceea nu produce teamă –, este mai pașnică. Autoritatea este locul în care verificarea dintre percepție, dintre exigențele inimii și răspunsul care este dat de mesajul lui Cristos este mai clară și mai simplă, și de aceea mai pașnică.

Pasolini, într-un fragment de-al său, pe care l-am citat de mai multe ori în această perioadă, spune că oamenii nu sunt educați, că tinerii nu sunt educați: dacă cineva îi educă, îi educă cu propria ființă, nu cu propriile discursuri. Autoritatea este locul în care legătura dintre exigențele inimii și răspunsul dat de Cristos este mai clară, este mai simplă, este mai pașnică. [Acest lucru] arată că autoritatea este o ființă, nu o sursă de discursuri. Chiar și discursul este parte din consistența ființei, însă doar ca reflexie a sa. În sfârșit, autoritatea este o persoană pe care dacă o vezi, vezi că ceea ce spune Cristos corespunde inimii. De acest lucru este călăuzit poporul. Atunci, a doua idee, problema nu este a urma ... Problema este a urma, dar nu este indicată în mod foarte complet și foarte bine sau mai bine de cuvântul «a urma»: este mai degrabă indicată de cuvântul «filiație». Față de o autoritate suntem fii. Un fiu își are trunchiul din tatăl său, face întocmai, este constituit de trunchiul care îi vine de la tată, e constituit de tatăl său. De aceea este cuprins cu totul. Autoritatea mă cuprinde cu totul, nu este un cuvânt care mă sperie sau care mă face să mă tem sau pe care îl „urmez”. Mă cuprinde. De aceea, atunci, cuvântul «autoritate» ... este cuvântul «autoritate» care ar putea avea ca sinonim cuvântul «paternitate», deci generativitate, generare, comunicare a *genus*-ului, comunicare a trunchiului vieții. Trunchiul vieții este eul meu care este cuprins și transformat de acest raport.

Cuvântul «autoritate», care corespunde cuvântului «paternitate», este urmat de cuvântul «libertate», generează libertate. Libertatea înseamnă a fi fii. Și, într-adevăr, Evanghelia spune în mai multe locuri: «Spune-mi – îi spune Isus lui Petru –, este de datoria, este treaba fiului regelui să plătească tribut regelui? Nu, e de datoria slugilor, fiindcă ceea ce este al tatălui este și al fiului».

De aceea, autoritatea este adevărată sau este cu adevărat experimentată ca atare atunci când face ca libertatea mea să explodeze, face să explodeze conștiința mea personală și responsabilitatea mea personală, conștiința mea și responsabilitatea mea personală.

De aceea, așa cum pe bună dreptate am observat, atunci când Isus s-a întors și a zis: «Voi cine spuneți că sunt eu?» și Petru a răspuns: «Tu ești Cristosul, Fiul lui Dumnezeu cel viu», întrebarea lui Cristos l-a făcut pe Petru să treacă de la o logică de prieten – înainte era un prieten, o cunoștință – la o responsabilitate de conștiință persona-

lă, la o poziție de responsabilitate personală. Cu responsabilitatea sa a spus: «Tu ești Cristos, Fiul lui Dumnezeu»; prietenia pe care o avea cu Cristos a devenit, în clipa aceea, s-a luminat dintr-o dată de conștiință personală și de responsabilitate, de conștiința și de responsabilitatea pe care o exprima.

Nu există raport cu un loc de autoritate, cu cineva care este autoritate, dacă nu simți că izbucnește propria libertate în conștiința personală și în responsabilitatea personală.

Al treilea punct: autoritatea, atunci, dacă este astfel izvor al libertății, devine un loc de mângâiere și face să devină un loc de mângâiere întreaga companie, întreg poporul. În ce sens? Loc de mângâiere pentru că, dacă văd pe cineva în care Cristos a învins, învinge, deduce, convinge și schimbă, arată cât de corespunzător este pentru exigențele inimii, dacă cineva îmi arată, îmi documentează asta, dacă văzând pe cineva înțeleg că în el se întâmplă asta, atunci încep să înțeleg că și în companie se întâmplă acest lucru; atunci – oricum aș fi eu, în orice stare de spirit aș fi, fie că am făcut puțini pași, fie că am făcut mulți pași – eu sunt cumva umplut de mângâiere: «Învățăturile tale sunt izvor de bucurie», de mângâiere, pentru că Cristos învinge.

Autoritatea este locul în care devine evident că Cristos învinge. Ce înseamnă că Cristos învinge? Că Cristos demonstrează, chiar și în aparență, chiar și pe muchia aparenței, demonstrează că corespunde, că corespunde exigențelor inimii într-o manieră convingătoare, într-un mod profetic. Așa se va întâmpla și cu mine. Pare imposibil. Chiar și pentru ăla care este autoritate era imposibil și acum este posibil, este real. Cristos învinge.

Așadar, autoritatea este locul de paternitate, în care viața cea nouă – care este cea în care Cristos răspunde inimii, [la motivul] pentru care este creat omul, în care Cristos răspunde inimii – este mai limpede, mai limpede și mai clară. Aceasta este adevărata autoritate. De aceea poate fi autoritate tanti care pune o monedă în gazofilachia templului, mai mult decât căpetenia fariseilor. Această autoritate paternă, generatoare, se demonstrează în experiența unei libertăți mai mari, conștiință personală și responsabilitate personală, astfel încât dacă ar pleca toți, dacă toți s-ar căra, dacă toți ar trăda – cum spunea, cum spunea un fragment foarte frumos pe care l-am citat la ultima zi a anului, prima zi a anului –, dacă toți ar trăda, eu îți spun: «Da!». Conștiință și responsabilitate personală. Și de aceea autoritatea este locul de mângâiere, unde se vede că Cristos învinge. Și astfel autoritatea își îndeplinește adevăratul mandat, pentru că înflăcărează poporul, face să se înțeleagă că tot poporul și întreaga companie este locul în care învinge Cristos. ■

Carrón

Autoritatea este factorul cel mai important al realității unui popor, pentru că fără autoritate nu ia naștere un popor. De aceea, fiecare dintre noi este chemat să o recunoască acolo unde este, pentru că – așa cum tocmai am auzit – «poate fi autoritate tanti care pune o monedă în gazofilachia templului, mai mult decât căpetenia fariseilor». Prin ce anume se demonstrează ea? Autoritatea este «este o persoană pe care dacă o vezi, vezi că ceea ce spune Cristos corespunde inimii» și de aceea este un confort pentru toți, oricare ar fi momentul la care ne aflăm pe drumul nostru.

În timpul unei Școli de comunitate o prietenă a povestit: «Din motive personale, anul trecut am ales să plec din mișcare și să îmi retrag înscrierea în Fraternitate. Probabil o să vă întrebați: „Și atunci ce mai cauți aici?”. În mai, în viața mea s-a întâmplat un fapt, care poate părea foarte banal: am fost tamponată de cineva în timp ce mergeam să beau ceva cu colegii mei. Cum accidentul a fost foarte violent, m-au dus la spital, unde am trăit o așteptare minunată, fiindcă acolo s-a întâmplat ceea ce apoi m-a adus azi aici. Mi-am notat punctele pe care voiam să le subliniez din cartea de Exerciții: „Dar de unde vin toate acestea? Trebuie să înțelegem bine de unde ne vin, altfel de ce ar trebui să mai venim aici? Ne vin de la Cristos viu”. Și apoi partea despre „loc”. Pe la 2 noaptea sunt consultată de un medic. Eu eram foarte speriată, temându-mă că s-ar fi putut întâmpla ceva grav. Ceea ce nu voi uita niciodată este privirea aceluia medic, care m-a privit cu o umanitate atât de mare, încât m-am întrebat: „Dar cine ești tu care mă privești așa?”. Și atunci mi s-a deschis un link: „Eu, acest mod de a recunoaște că nu este persoana, că se află în fața mea ceva care îmi indică ceva altceva, îl trăiesc”. Dacă intrasem la triaj datorită unui accident rutier, am ieșit „izbită” de acea privire. În zilele următoare, avem în minte privirea aceea și întrebarea aceea. La un moment dat, am început să stresez secretariatul mișcării ca să reiau legătura, pentru că eu, acel fel de a privi îl văzusem deja și îl recunoscusem deja, și modul de a recunoaște acea privire îl învățasem doar prin educația din mișcare. Ceea ce mi s-a întâmplat este un fapt obiectiv, ceva real. După acel accident, oamenii îmi spuneau: „Ai o privire diferită, ești mai tu. Ce ți s-a întâmplat?”. Eu nu puteam explica și deci am început să caut din nou mișcarea. De ce? Pentru că nu mai voiam să pierd ceea ce întâlnisem! Voiam să păstrez acea recunoaștere și unicul loc care mă putea ajuta era Școala de comunitate, fiindcă aici am fost eu educată să-L recunosc, să-L trăiesc».

Iată o persoană în care Cristos a învins. «Autoritatea mă cuprinde cu totul», am auzit de la don Giussani, este totalizantă: sunt atât de uimit de faptul că Cristos învinge așa în cineva – oricine ar fi –, încât nu pot să nu-mi doresc să dau totul, nu pot evita să nu fiu cuprins cu totul. Autoritatea mă acaparează cu totul. Așa cum îmi scrie cineva dintre voi: «Viața mea este o continuă repornire de la recunoașterea acestei Prezențe, a unei Prezențe anume. Doar de aici se poate naște entuziasmul, bucuria, veselia vieții. O Prezență care este în stare să obțină din mine ceea ce nimeni altul nu reușește. Doar Cristos este capabil să obțină de la mine o adeziune, o afecțiune, o iubire ce nu poate fi comparată cu nimic altceva». Înțelegeți de ce acesta este unicul lucru care poate învinge nihilismul?

Dar această acaparare totală, în mod paradoxal, în loc să mă facă mai sclav, mă face, în sfârșit, să fiu liber. Autoritatea este «izvor de libertate», «face să explodeze libertatea mea».

«„Omul ăsta chiar că vorbește cu autoritate”. Dar cine este autoritatea? Cu privire la acest aspect este o frază a lui Dante, din al treilea cânt al *Paradisului*, care este delicios de perfectă: „Mă-ntorsei la semnul celei mai mari dorințe” – s-a întors la semn, la acel chip care era mai plin de dorință și care, așadar, îi trezea o mai mare dorință –. Autoritatea este un chip nou, plin de „mai mare dorință”, care trezește în noi o „dorință mai mare»». Continuă

don Giussani: «Doar întâlnind autoritatea, mulțumirea autentică începe să treacă prin ușa noastră, să treacă pragul personalității noastre: privind acel chip uman nou cineva percepe o *corespondență* cu ceea ce așteaptă inima, și de aceea descoperă o mulțumire. Fără autoritate nu există mulțumire; va exista o „satisfacție”, sau, dacă vreți, o „plăcere”, dar nu mulțumirea umană a libertății, a minții și a inimii, a ochilor și a cuvântului» (*L'avvenimento cristiano*, Bur, Milano 2003, p. 16-17).

Doar dacă Cristos ne acaparează așa, ne vom putea asuma riscul la fel ca femeia păcătoasă, care a mărturisit libertatea de a fi ea însăși în fața privirii tuturor, fără să se lase determinată de bârfe, de păreri, de reacțiile celor din jurul ei. Nicio frică nu o mai reține, niciun compromis cu mentalitatea tuturor. Nu are nimic de pierdut. Toți o consideră o păcătoasă, și atunci ce mai are de pierdut? De aceea poate avea îndrăzneala de a se lăsa acaparată de Cristos cu totul, până în adâncul măruntaielor. Nu între cei patru pereți ai camerei sale, ci în fața tuturor. Provoacă reacția tuturor. Inclusiv pe cea a lui Isus. Dar El nu face confuzii, știe cine este. Și prin modul Său de a o privi, de a reacționa, apare diversitatea Sa unică. Debusolantă.

Această libertate, azi, este determinantă pentru a educa, pentru a risca să iubim fără posesie, cu acea distanță care face posibilă comunicarea prezenței Sale, fără să ne punem umanitatea la congelator, ca să nu reducem creștinismul la valori «prea pure, prea palide» - spunea de Lubac – pentru a atrage și trezi interesul în centrul eului (*Il dramma dell'umanesimo ateo*, vol 2, în Id., *Opera omnia*, Jaca Book, Milano 1992, p. 59).

De aceea cineva dorește să devină fiu, participând la «trunchiul vieții» de care este cuprins, acela în care îl vede pe Cristos învingând. «Trunchiul vieții este eul meu care este cuprins și transformat de acest raport». Fiul este liber radieze diversitatea pe care o poartă în sine, primită de la altcineva care îl generează constant. Cum spune sfântul Paul: «Căci noi nu ne propovăduim pe noi înșine, ci pe Domnul Cristos Isus ». Dar cum îl vestește? «Noi suntem robii voștri, pentru Isus. Căci Dumnezeu, care a zis: „Să lumineze lumina din întuneric”, ne-a luminat inimile, pentru ca să facem să strălucească lumina cunoștinței slavei lui Dumnezeu pe fața lui Isus Cristos. Comoara aceasta o purtăm în niște vase de lut, pentru ca această putere nemaipomenită să fie de la Dumnezeu, și nu de la noi» (2Cor 4,5-7).

3. Nimeni nu generează, dacă nu este generat

Autoritatea este o parternitate prezentă, așa cum tocmai am auzit de la don Giussani.

Acest lucru este deosebit de important pentru fiecare dintre noi: «Cineva nu poate fi tată, generator, dacă nu are pe nimeni ca tată. Nu [atenție] dacă "nu a avut" [un tată], ci dacă „nu are” [în prezent] pe nimeni ca tată. Fiindcă dacă nu are pe nimeni ca tată, înseamnă că nu este vorba despre un eveniment, [...] nu este o generare. *Generarea este o acțiune prezentă*» (L. Giussani, «Veselia, bucuria și îndrăzneala. Nimeni nu generează, dacă nu este generat», *Tracce*, n. 6/1997, p. II, IV). Și asta se vede de la o poștă! Cine are un tată? Cel care este generat acum. Ca atunci când mergem acasă la o familie, și acolo vedem cine este fiu, cine este generat în acel moment și cine nu; cine nu este generat se apără, e plin de teamă față de tată.

Acum, «poziționarea față de celălalt este o poziționare permanentă, dar înfăptuirea paternității ca și conținut a poziționării permanente este ceva prezent. A avea un tată este o poziționare permanentă pentru că aparține istoriei sale. Dacă în anul 1954 nu aș fi intrat în liceul Berchet, ci aș fi intrat în alt liceu, ar fi fost cu totul altceva. Poziționarea este permanentă, dar generarea – care este aspectul interesant al paternității – este prezentă, este ceva prezent. De aceea nu putem fi generatori, dacă nu avem un tată, decât dacă avem un tată, decât dacă suntem generați», pentru că «cineva care nu are un tată, este „handicapat afectiv”. Și cineva handicapat afectiv a avut un tată, dar nu îl mai are în prezent. Paternitatea personală, paternitatea generează eul; ba mai mult, [...] generează nu eul, ci acțiunea eului» (*ibidem*, p. IV).

De aceea, încheie don Giussani: «*Nimeni nu generează, dacă nu este generat*. Nu „dacă nu a fost generat”, ci „dacă nu este generat”. Această noțiune de paternitate este noțiunea cea mai combătută de toată cultura iluministă» (*ivi*), și chiar și printre noi, care, de multe ori aparținem acelei mentalități.

În consecință, pentru a putea genera azi – părinții pe copii, profesorii pe studenți –, pentru a putea reîncepe așa cum a fost la început, pentru a putea oferi o contribuție în acest moment dramatic al istoriei, nu e suficientă amintirea unui trecut, ci e nevoie de o paternitate prezentă. Pentru a putea genera azi, e nevoie de o prezență prezentă, ireductibilă la trecut, care exprimă ceva «mai mult», un neprevăzut, un imprevizibil, ceva ce nu exista și totuși există.

Le-a spus-o recent papa Francisc misionarilor Pime: «Evanghelizare și mărturisirea lui Isus Cristos, mort și înviat. El este cel care atrage. De aceea Biserica crește prin atracție și nu prin prozelitism, așa cum a spus Benedict al XVI-lea» (*Discurs adresat Capitulului general al Pime*, 20 mai 2019).

Dar asta unde se întâmplă? Unde atrage El? Unde cucerește El? Atrage și cucerește acolo undeva se află în fața unei prezențe concrete ca a ta, și te întreabă: «De ce ești așa?». «Cine e acesta?». Se întreabă văzându-te pe tine, acum, în prezent.

Tu, așa cum ești, cu viața ta, îl vestești pe Isus Cristos, îl arăți pe Isus. Cum spune Pasolini (citat de don Giussani) în termeni laici, referindu-se la fenomenul educativ: «Dacă cineva [...] te-ar fi educat, nu ar fi putut s-o facă decât cu propria inimă, nu cu vorbele sale» (*Lettere luterane*, Einaudi, Torino 1976, p. 44). Asta e misiunea: ca Cristos să se arate prin persoana mea, prin modul meu de a fi prezent în realitate, adică eu să fiu martor al acestei generări ale Sale, care m-a făcut așa, care m-a transformat așa, cu acest mod de a vedea și de a trata lucrurile: un fiu, din același trunchi cu tatăl.

Un student mi-a povestit că de ceva vreme, în apartamentul în care locuiește, a venit să stea cu ei un tânăr care lucrează. Nu merge la Biserică și, din motive de servicii, duce o viață destul de diferită de a sa, se culcă foarte târziu și nu e niciodată prezent la cină. În sfârșit, i se pare că ar parca doar acolo în apartament, nimic mai mult. Până ce, într-o seară, a venit la cină un prieten care, mirat de ceea ce vedea, a început să zică «Dar ce apartament frumos!» și să observe lucruri pe care el, care locuia acolo, nu le observase. La un moment dat, iese din camera lui tânărul care lucrează – nimeni nu știa că era acasă –, se așază la masă și prietenul venit începe să vorbească

cu el. Studentul nu dă doi bani pe asta, dar, a doua zi dimineața, prietenul lui îl sună și îi spune: «Vezi că băiatul ăla este într-o mare căutare, se vede că chiar a văzut ceva în voi». Și el: «Bine, chiar nu mi se pare ...». În aceeași dimineață, studentul se hotărăște să meargă să facă baie în râu și, fără prea mare tragere de inimă, îi spune și celui care lucrează: «Vrei să vii?», la care: «Da, da, vin». Merg la râu, tânărul care lucrează a început să povestească ce a însemnat pentru el să ajungă să locuiască în acel apartament: «Eu mi-am dat seama de la început că era ceva diferit între voi». Nimeni nu îi spusese că mulți din apartament erau din mișcare. În camera studentului prin care trecea el, a găsit cartea *Vocea unică a idealului* (San Paolo, 2018): «Am citit-o pe toată – a adăugat – și apoi i-am făcut-o cadou fratelui meu care începe anul cinci, fiindcă are nevoie de asta». Deci, i-a zis: «Aș vrea să vă cunosc»; și apoi: «Mă înveți să mă rog?». Studentul îmi spunea, în încheiere: «Cu o seară înainte vrusesem să le zic celorlalți din casă să zicem o rugăciune la încheierea seriei, dar apoi m-am gândit s-o las baltă pentru că era și el acolo, mai bine evit, de ce l-ar interesa pe el să se roage? Iată, eu nu văzusem ceva ce acel prieten venit în vizită a văzut imediat; slavă domnului, pentru că deschiderea privirii sale m-a acaparat și pe mine».

Ce sărăcie e necesară pentru a ne lăsa generați de ultimul venit! De fapt, care e adesea riscul nostru, așa cum am văzut în cazul de față? Scontarea. Din ce se vede asta? Din faptul că în noi nu mai există uimire. Vedem lucruri uluitoare, le avem în fața ochilor, sub nas, dar nu ne dăm seama de ele, nu ne dăm cu adevărat seama de ceea ce se întâmplă, în timp ce se întâmplă. Nu reușim să vedem unde învinge Cristos, tocmai în fața ochilor noștri.

Se întâmplă și acum ceea ce se întâmpla la început, așa cum povestește Evanghelia: «Pe când intra Isus în Capernaum, s-a apropiat de El un sutaș, care-L ruga și-I zicea: „Doamne, robul meu zace în casă slăbănog și se chinuiește cumplit.” Isus i-a zis: „Am să vin și să-l tămăduiesc.” „Doamne”, a răspuns sutașul, „nu sunt vrednic să intri sub acoperământul meu, ci zi numai un cuvânt, și robul meu va fi tămăduit. Căci și eu sunt om sub stăpânire; am sub mine ostași și zic unuia: ‘Du-te!’ și se duce; altuia: ‘Vino!’ și vine; și robului meu: ‘Fă cutare lucrul!’ și-l face.” Când a auzit Isus aceste vorbe, S-a mirat și a zis celor ce veneau după El: „Adevărat vă spun că nici în Israel n-am găsit o credință așa de mare». O vede într-un păgân! În Israel nu a găsit o credință atât de mare. De aceea, Isus adaugă: «Dar vă spun că vor veni mulți de la răsărit și de la apus [ultimii, păgânii] și vor sta la masă cu Avraam, Isaac și Iacov în Împărăția cerurilor. Iar fiii Împărăției [adică cei care fuseseră chemați primii] vor fi aruncați în întunericul de afară» (Mt 8,5-12). Și nu pentru că i-ar arunca afară El, ca o pedeapsă, ci pentru că se exclud ei înșiși nerecunoscându-L. Ultimii pot recunoaște, la fel ca centurionul, ceea ce fiii, cărora mai înainte de oricine le este destinată vestea lui Isus, nu recunosc.

Asta este drama. Noi, «fiii împărăției», care deși am mâncat și băut cu El participând la viața comunității creștine, putem să nu surprindem ceea ce se întâmplă acum, în timp ce ultimii veniți observă. Pierdem, așadar, noutatea pe care Cristos o introduce în istorie – nu în trecut, ci acum –, acea noutate pe care chiar cei din urmă veniți o recunosc, în timp ce noi stăm acolo la discuții despre „lucrurile noastre”, și așa cedăm în fața mentalității tuturor, sucombăm în fața regulilor. Lipsind uimirea, cedăm în fața regulilor, a strategiilor, așa cum spune papa

Ioan Paul I, în fraza aceea pe care a citat-o de multe ori don Giussani: «Adevărata dramă a Bisericii căreia îi place să se definească modernă [adică a creștinilor care, în fond, cedează la mentalitatea tuturor] este tentativa de a corecta uimirea evenimentului lui Cristos cu niște reguli» (Ioan Paul I, *Humilitas*, n. 3/2001, p. 10). Comentează don Giussani: «Atunci când ne abatem de la uimire [când nu ne mai mirăm de nimic și nu recunoaștem ceea ce se întâmplă în timp ce se întâmplă, adică evenimentul lui Cristos care are loc și care face să apară chipul său] [...], nu se poate să nu supunem propria viață, segmentată, la sclavia regulilor» (*In cammino. 1992-1998*, op. cit., p. 107-108).

Dimpotrivă, «evenimentul creștin este o întâlnire cu o realitate umană care propagă evidența unei corespondențe a divinului – care s-a aplecat și a intrat în viața noastră – cu ceea ce suntem. Această întâlnire îmi deschide ochii față de mine însumi, trezește o dezvăluire a propriului eu, *se arată a fi corespunzătoare* la ceea ce sunt: *mă face să îmi dau seama* de ceea ce sunt, de ceea ce îmi doresc, pentru că mă face să înțeleg că ceea ce are în sinea sa este chiar ceea ce îmi doresc [...]. Ca și cum ar spune: „Uite [privește!] ce ești, și pe urmă spune-mi dacă nu îți corespund! Doar pentru că nu te cunoști poți crede că eu nu ți-aș corespunde, și să preferi altceva ca semnificație a eului tău” [adică *Mă poți pierde*]» (*ibidem*, p. 111-112). Giussani ne avertizează, în sfârșit, de pericolul care ne pândește mereu. Care pericol? Acela de a ne gândi că ne-am putea dezvolta autonom față de tatăl: «Pe măsură ce trece timpul, pericolul este că [ne] se dezvoltă cum se dezvoltă fiul față de tată: care își urmează drumul făcând abstracție de tată» și astfel «copiii nu mai sunt fii ai tatălui; sunt pentru moment discipoli [uitați ce descriere perfectă: de multe ori noi suntem „momentan discipoli”] ca să putem acționa; când pot acționa, fac de unii singuri [când putem acționa, facem de capul nostru, ne descurcăm bucuroși lipsindu-ne de tatăl]. [...] În schimb dacă cineva e fiu, crește și reconduce tot ceea ce este nou la ceea ce spunea tatăl» (Notițe de la Consiliul de presidență al CL, Milano, 24 iulie 1992, păstrate de Secretariatul general al CL, Milano).

Aceasta este provocarea pe care o avem în fața noastră la începutul acestui an: să trăim tensiunea de a intercepta acea prezență care ne generează, acele autorități care înving nihilismul, o prezență atât de excepțională încât ne face să ne întrebăm: «Cine este acesta?».

«Dumnezeu ne iubește», a spus recent papa Francisc, «s-a făcut mai apropiat decât ne puteam imagina, a luat trupul nostru pentru a ne mântui. Această veste este inima credinței, trebuie să preceadă și să anime fiecare inițiativă a noastră. Noi existăm pentru a face palpabilă această apropiere. Dar nu se poate comunica apropierea lui Dumnezeu fără a trăi această experiență, fără a o experimenta în fiecare zi ...» (*Discurs adresat Episcopilor care au participat la Cursul de formare promovat de Congregația pentru Episcopi și de Congregația pentru Bisericile Orientale*, 12 septembrie 2019). Doar dacă devenim fii, doar trăind experiența unei paternități ne putem mărturisi reciproc răspunsul la vidul de sens care domină în ziua de azi și să-l comunicăm celor pe care îi întâlnim în drumul nostru. ■